

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора економічних наук, професора,
професора кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного університету
МУРАВСЬКОГО Володимира Васильовича
на дисертаційну роботу
КОРНЯТ Ірини Володимирівни
на тему: «Управлінський облік і контроль функціонування
пасажирського автотранспорту в смартмісті», подану на здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі
знань 07 «Управління та адміністрування»**

Актуальність теми дослідження

Цифровізація соціальних та економічних процесів призвела до формування новітньої концепції управління урбаністичними утвореннями на принципах смартміста. Успішність функціонування смартміста залежить від імплементації інноваційних інфраструктурних проєктів, які оптимізуються транспортне переміщення міським простором. Ефективне транспортування пасажирів залежить від інформаційно-функціональної взаємодії міських регулюючих інституцій, обслуговуючих компаній, емітентів та розповсюджувачів електронних квитків, транспортних підприємств. Смартмісто формує комплексну екосистему взаємодії усіх учасників ринку пасажирських перевезень.

Основою інтегрованого інформаційного середовища смартміста є система управлінського обліку, яка формує різносторонню інформацію про діяльність підприємств з надання транспортних послуг. Проте до управлінського обліку висуваються нові вимоги щодо необхідності цифровізації його методики та організації. Додаткових змін зазнає контроль за функціонування пасажирських перевізників, який в умовах використання новітніх комп'ютерно-комунікаційних технологій перетворюється на комплексну систему моніторингу за транспортною інфраструктурою смартміста.

Необхідність трансформації теорії, методики, організації та практики управлінського обліку і контролю функціонування пасажирського

автотранспорту у смартмісті визначає актуальність обраної Корнят Іриною Володимирівною теми дисертаційної роботи, коректність позиціонування предмета та об'єкта, мети та завдань дисертаційного дослідження.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету в межах прикладної науково-дослідної теми, яка виконується за рахунок державного бюджету на тему «Домінанти управлінського обліку в умовах діджиталізації для забезпечення економічної безпеки» (державний реєстраційний номер 0123U101580), у якій автором удосконалена методика управлінського обліку діяльності пасажирських автоперевізників.

Особистий внесок дисертанта в отриманих наукових результатах

Дисертація є результатом самостійного наукового дослідження, у якому здобувачка поглибила та удосконалила теоретико-методичні положення, а також запропонувала прикладні рекомендації щодо вдосконалення управлінського обліку і контролю діяльності підприємств з перевезення пасажирів. Авторці належать наукові ідеї, теоретичні узагальнення, обґрунтування вибору методів дослідження, сформульовані висновки та розроблені практичні рекомендації. Її особистий внесок у колективні наукові публікації чітко визначено в переліку наукових праць. У дисертації використано виключно авторські напрацювання. Обсяг і зміст особистого внеску здобувачки є достатніми для виконання дисертаційної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Дисертаційне дослідження характеризується логічністю побудови, науковою обґрунтованістю та високим рівнем достовірності сформульованих положень і рекомендацій. Достовірність викладених у роботі висновків

забезпечується використанням різнопланових і авторитетних джерел інформації, що дозволило системно опрацювати досліджувану проблематику. Залучення широкої інформаційної бази стало важливим інструментом для перевірки наукових гіпотез і вирішення практичних завдань дослідження.

Обрана мета повністю узгоджується з темою роботи, а об'єкт і предмет дослідження мають достатнє аналітичне відображення в її змісті. Доказовість і наукова вивіреність основних результатів, положень і рекомендацій підтверджується значною кількістю публікацій здобувачки у фахових періодичних виданнях, а також активною участю в міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Опубліковані праці демонструють вагомий особистий внесок авторки у розв'язання актуальних теоретичних і прикладних питань розвитку управлінського обліку і контролю функціонування пасажирських перевізників.

Таким чином, зміст дослідження повною мірою відповідає його назві, меті та поставленим завданням. Основні наукові результати викладено послідовно й аргументовано; висновки та практичні пропозиції базуються на власних дослідженнях здобувачки, що пройшли апробацію і спираються на надійну джерельну базу.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження

Найбільш вагомі результати, що засвідчують особистий внесок здобувачки у розвиток досліджуваної проблематики та визначають наукову новизну її роботи, представлені у вигляді цілісної системи взаємопов'язаних теоретичних положень і практичних пропозицій. Аналіз змісту дисертації Корнят Ірини Володимирівни та її основних наукових публікацій дозволив виокремити ключові теоретико-методичні напрацювання, висновки і рекомендації, які демонструють новизну підходів і підтверджують внесок авторки у вирішення наукового завдання щодо обґрунтування концептуальних положень і практичних орієнтирів щодо вдосконалення управлінського обліку і контролю за транспортними потоками в смармісті.

У межах реалізації поставленої мети дослідження, що полягає в удосконаленні теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендації щодо організації управлінського обліку і контролю діяльності пасажирських автоперевізників для їх адаптації до умов смартміста, здобувачка визначила комплекс наукових і прикладних завдань. Їх вирішення дало змогу отримати результати, що мають як наукову новизну, так і прикладну цінність, та відображені в авторських положеннях, висновках і рекомендаціях.

Серед наукових результатів, спрямованих на вдосконалення теоретико-методичних засад і розробку прикладних рекомендацій з модернізації управлінського обліку і контролю за діяльністю транспортних підприємств з перевезення пасажирів у смартмісті, варто відзначити:

1. Розроблену комплексну методику діджиталізації управлінського обліку фінансових результатів функціонування пасажирських автоперевізників з одночасним використанням технологій глобального позиціонування та безконтактної валідації оплати за проїзд для ідентифікації операційних витрат та обчислення операційних доходів на основі застосування двовимірної калькуляційної одиниці «пасажиро-кілометр» (підрозділи 2.1-2.2);

2. Запропоновану інформаційно-змістову схему відображення процесу надання транспортних послуг на рахунках бухгалтерського обліку одночасно в емітентів електронних проїзних документів та пасажирських автоперевізників у контексті врахування функціональних можливостей технологій глобального позиціонування та безконтактної валідації пасажирів в управлінському обліку та контролі у взаємозв'язку з ефективним управлінням смартмістом (підрозділ 2.3).

3. Удосконалений порядок узагальнення та надання внутрішнім стейкхолдерам для вироблення оптимальних управлінських рішень облікової інформації щодо функціонування пасажирського автотранспорту з формуванням та інформаційним наповненням внутрішньої управлінської звітності (підрозділ 2.4).

4. Розширений порядок узагальнення та надання внутрішнім стейкхолдерам для вироблення оптимальних управлінських рішень облікової

інформації щодо функціонування пасажирського автотранспорту з формуванням та інформаційним наповненням внутрішньої управлінської звітності (підрозділ 3.1), а також позиціонування зовнішнього контролю за функціонуванням ринку пасажирських автоперевезень як важливого елементу забезпечення публічності, дисциплінованості, контрольованості в наданні якісних адміністративних послуг для мешканців смартміст (підрозділ 3.2).

Повнота опублікування основних положень дисертації

Дисертаційне дослідження Корнят Ірини Володимирівни є самостійною, комплексною і повноцінною науковою працею. Основні положення дисертації викладено у 15 наукових працях загальним обсягом 6,6 д.а., особисто автору належить 5,55 д. а., із них: 5 статей, у яких опубліковані основні наукові результати (обсягом 4 д.а.); 10 публікацій апробаційного характеру, що додатково відображають наукові результати дисертації (обсягом 1,55 д. а.).

Основні результати дисертаційного дослідження, які становлять наукову новизну, були презентовані та отримали наукове обговорення під час десяти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Представлена дисертація є результатом індивідуального дослідницького пошуку здобувачки, яка самостійно сформувала концептуальні підходи, методичні засади та запропонувала прикладні рішення щодо модернізації системи управлінського обліку і контролю діяльності автотранспортних підприємств з перевезення пасажирів. Усі ідеї, узагальнення, аналітичні висновки та практичні пропозиції, винесені на захист, є результатом особистої наукової діяльності авторки й знайшли відображення у її наукових публікаціях.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання

Результати дисертаційного дослідження Корнят Ірини Володимирівни мають суттєве теоретичне значення, оскільки поглиблюють наукові уявлення про можливості трансформації управлінського обліку і контролю в умовах

становлення смартміста й цифрової економіки. Значне практичне значення мають пропозиції щодо: цифровізації управлінського обліку та контролю (внутрішнього, зовнішнього) доходів, витрат і фінансових результатів діяльності автотранспортних підприємств з перевезення пасажирів в умовах використання технологій глобального позиціонування, безконтактної валідації оплати за проїзд, Інтернету речей тощо.

Таким чином, результати дисертаційного дослідження мають як фундаментальне теоретичне значення для подальшого розвитку науки, так і прикладну цінність для вдосконалення облікових практик в умовах розвитку смартміст.

Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Корнят Ірини Володимирівни характеризується продуманою структурою, внутрішньою узгодженістю та змістовною завершеністю. Послідовність викладення матеріалу у розділах забезпечує логічний розвиток дослідження, сприяє цілісному розумінню предмета дослідження та дозволяє простежити внесок здобувачки у вирішення наукової проблеми. Кожен розділ логічно доповнює попередній, що дозволяє чітко прослідкувати, як реалізуються поставлені цілі та завдання відповідно до обраної тематики. Структура і зміст дисертації відповідають установленим академічним стандартам і оформлені згідно з вимогами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 218 сторінок. Робота містить 15 таблиць, 19 рисунків, 9 додатків на 20 сторінках. Список використаних джерел налічує 218 найменувань.

Дисертаційна робота Корнят Ірини Володимирівни підготовлена діловою українською мовою, що ґрунтується на загально-науковій та економічній термінології. Стиль викладення тексту є науковим унаслідок логічної

послідовності розкриття змісту параграфів та розділів дисертації, однозначності трактувань дефініцій та категорій, смислового взаємозв'язку завдань, наукової новизни, прикінцевих положень і висновків, об'єктивності порівняння проведених наукових досліджень та формування авторської позиції у сфері обліку й контролю тощо.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту

За змістом та оформленням дисертація Корнят Ірини Володимирівни, враховуючи її міждисциплінарний характер, на тему «Управлінський облік і контроль функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті» загалом відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України і паспорту спеціальності 071 – «Облік і оподаткування», галузь знань 07 – «Управління та адміністрування».

Пропозиції та зауваження до дисертації

Поряд із вагомими науковими результатами, високою якістю змістового наповнення та належним рівнем оформлення дисертаційної роботи, доцільно звернути увагу на окремі зауваження та дискусійні аспекти, які заслуговують на подальше уточнення або обговорення. Серед найбільш суттєвих з них варто відзначити:

1. У Розділі 1 недостатньо приділено уваги зарубіжному досвіду управління та контролю за діяльністю пасажирського транспорту на прикладі провідних смартміст у глобальному масштабі, що дало б змогу порівняти наукові й прикладні пропозиції здобувача щодо удосконалення управлінського обліку і контролю з кращими міжнародними практиками.

2. Складною в розрахунку може виявитися запропонована у підрозділі 2.1 методика обчислення амортизації за модифікованим виробничим варіантом унаслідок неможливості прогнозування тривалості безвідмовного

функціонування попередньо відремонтованих автотранспортних засобів, їх вузлів, агрегатів чи окремих запасних частин.

3. Не повністю розкрита методика перерозподілу грошових надходжень між пасажирськими перевізниками від перевезення пасажирів різними видами транспорту у смартмісті, а також роль муніципальних інституцій у цьому процесі з позиції управлінського обліку та контролю (підрозділи 2.2 та 2.3).

4. З метою забезпечення репрезентативності та візуалізації звітних показників доцільно було, окрім аналітичних таблиць, навести повну форму внутрішньої звітності та Звіту про управління за результатами діяльності транспортних підприємств з перевезення пасажирів у смартмісті (підрозділи 2.4 та 3.3).

Наведені зауваження і побажання не зменшують позитивної оцінки дисертації роботи.

Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам

Дисертація Корнят Ірини Володимирівни на тему «Управлінський облік і контроль функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті», подана до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке містить концептуально нові, науково обґрунтовані теоретичні підходи та практичні рішення щодо трансформації управлінського обліку й контролю функціонування пасажирських перевізників у смартмісті. Представлені в роботі результати, запропоновані підходи, висновки та рекомендації відзначаються науковою новизною, методичною чіткістю та практичною значущістю. Дисертація виконана на належному професійному рівні, повністю відповідає темі дослідження, а її мета успішно реалізована.

З огляду на актуальність порушеної проблематики, наукову новизну одержаних результатів, їхнє теоретичне значення і прикладну спрямованість, а також відповідність структури, стилю і мови викладення, дисертаційна робота Корнят Ірини Володимирівни на тему «Управлінський облік і контроль

функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. (зі змінами і доповненнями), а її авторка – Корнят Ірина Володимирівна – заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного
університету МОН України

Володимир МУРАВСЬКИЙ

Підпис	<i>Володимир Муравський</i>
Завіряю:	
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	<i>А. Смирнов</i>